

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Туристичного, готельного та ресторанного бізнесу

(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія розвитку індустрії гостинності

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Готельно-ресторанна справа
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 241 Готельно-ресторанна справа
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 24 Сфера обслуговування
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Перший (бакалаврський) рівень
(назва ступеня вищої освіти)

Викладач к.н.соц. ком., доцент ПОЛЄЖАСЬВ ЮРІЙ ГРИГОРОВИЧ

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія розвитку індустрії гостинності Обов'язкова
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	<u>Полежаєв Ю.Г. к.н.соц.ком., доцент., доцент кафедри ТГРБ</u>
Контактна інформація викладача	7698403, телефон викладача +380983503620 E-mail викладача yuriy.brikrio@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/node/7904 дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/ відеоконференції на платформі Zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 343 236 5139. Код доступу vDq221. (https://us04web.zoom.us/j/3432365139?pwd=Zm1Yem1HTkE5STIsMFRLcXVQbllGQT09)
Обсяг дисципліни	Кількість годин - 150, кредитів - 5 кредитів ЕКТС, розподіл годин: лекції - 30, практичні - 30, самостійна робота - 90, вид контролю – екзамен
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій - https://zp.edu.ua/rozklad-zanyat-ta-konsultacyi-3</i> Консультативна допомога студенту надається у таких формах: - особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій https://zp.edu.ua/node/7904 (не менш ніж 2 рази по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю); - відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) - ідентифікатор 343 236 5139; - листування за допомогою електронної пошти yuriy.brikrio@gmail.com (у форматі 24/7 кожного дня); - відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісі Viber (за графіком консультацій викладача); спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

2. Постреквізити навчальної дисципліни

Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Історія розвитку індустрії гостинності» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: організація ресторанного господарства, готельні анімаційні послуги, технологія гостинності, атестація, організація барної справи.

3. Характеристика навчальної дисципліни

Гостинність як соціально-культурний феномен має декілька етапи свого становлення починаючи від перших місць харчування та розселення подорожуючих в Давньому світі, зародження національних кулінарних традицій, що базувались на кліматичних та природних ресурсах певних територій до глобальної індустрії, що невід'ємно пов'язана з туристичним бізнесом та є фактором розвитку регіональних економічних систем та світового економічного простору. Історія розвитку індустрії гостинності націлена на формування стереоскопічної візії еволюції відношення людини до місць відпочинку та споживання їжі. Історія розвитку індустрії гостинності пов'язана зі змінами політичних, культурних та економічних процесів та векторів в світі, що впливають на аксіологічні та гедоністичні орієнтири споживачів індустрії туризму та розваг.

Загальні компетентності:

ЗК 6 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7 – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14 – Здатність до міжособистісної взаємодії, діяти свідомо та соціально відповідально, розуміти місце та роль української культури, основних історико-культурних пам'яток та елементів культурного етикету в системі європейських цінностей та порівнювати розвиток української культури з розвитком культур інших народів світу, зокрема культур Західної Європи.

Спеціальні компетентності:

СК 4 – Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

СК 7 – Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 15 – Здатність до співпраці з іноземними партнерами та клієнтами, забезпечувати їх безпеку, впроваджувати інноваційні проекти в бізнес.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 2 – Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної та ресторанної справи, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних та ресторанних послуг, а також суміжних наук.

ПРН 17 – Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань при організації ефективних комунікацій зі споживачами та суб'єктами готельного та ресторанного бізнесу.

ПРН 18 – Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

ПРН 21 – Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 25 – Виокремлювати основні закономірності формування та етапи розвитку національної та європейської культури від давнини до сучасності, розуміти сучасні тренди розвитку європейських культурних цінностей та вміти проводити історико-культурний аналіз в галузі гостинності.

4. Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

Метою є формування у студентів системи теоретичних знань і умінь прикладного характеру з аналізу історичних, культурних, економічних та соціальних процесів, що впливають на розвиток індустрії гостинності на локальному та глобальному рівнях в умовах конкурентного середовища в діахронічному аспекті.

Завдання вивчення дисципліни: оволодіти теоретико-методологічним апаратом індустрії гостинності, що існував в різні історико-культурні епохи з урахуванням їх етнонаціональних специфік та адаптації до української системи галузі гостинності; викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу в історії розвитку гостинності; сформувати уявлення про еволюцію та перспективи розвитку гостинності як гетерогенного явища в історії людства; сформувати візію розвитку гостинності як соціокультурного феномену; ознайомити студентів з історичними етапами розвитку гостинності: типів закладів харчування, розміщення, національних кулінарних традицій; сформувати навички прогнозування попиту на послуги сфери гостинності з урахуванням соціокультурних особливостей регіону та потенційних споживачів послуг.

5. Зміст та складові навчальної дисципліни

Тема	Вид заняття	Кількість годин	Розподіл балів
Історія розвитку індустрії гостинності в системі гуманітарних знань та основні ритуали гостинності.	Лекція	4	10
	практичне	4	
Гостинність в Стародавньому світі: ключові етапи.	Лекція	4	10
	практичне	4	
Розвиток гостинності у Середньовіччі: регіональні варіації.	Лекція	4	10
	практичне	4	
Розвиток індустрії гостинності в період Великих	Лекція	4	10

географічних відкриттів та Новий час	практичне	4	
Розвиток гостинності у XVIII-XIX століттях.	Лекція	6	10
	практичне	4	
Розвиток гостинності в XX столітті	Лекція	4	10
	практичне	4	
Перспективи розвитку готельної та ресторанної справи: напрями, тенденції та інновації.	Лекція	4	10
	практичне	6	
Підсумковий модульний контроль	екзамен	2	30

6. Самостійна робота

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері готельно-ресторанної справи необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Історія розвитку індустрії гостинності» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі.

Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання:

1. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
2. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та допоміжної літератури з питань курсу.
3. Систематична підготовка до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення (переліку питань).
4. Самостійна підготовка до поточного та підсумкового модульного контролю.

Онлайн курси, які можуть бути корисними для попереднього вивчення та в процесі набуття компетентностей за неформальною освітою:

1. https://courses.prometheus.org.ua/courses/UCU/History001/2016_T1/about
2. <https://vumonline.ua/course/principles-of-social-market-economy/>

Студент повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та наукової. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до підсумкового контролю студентам рекомендується звертатись до першоджерел (міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, законів, наказів, інструкцій міністерств та інших нормативно-правових документів, державних та міжнародних стандартів), наукових та професійних публікацій і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми,

Студенти мають змогу завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

7. Індивідуальні завдання

Студенти заочного відділення виконують контрольну роботу в кожному семестрі, завдання наведено в moodle.zp.edu.ua.

8. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною системою.

Кожен модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- рубіжний;
- підсумковий (залік, курсова, екзамен).

Позитивною вважається оцінка від 60 до 100 балів. Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, практичних заняттях та

самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ.

Засвоєння тем розділів (**поточний контроль**) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей.

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки слухачів до виконання конкретної роботи. Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (тестування, усне опитування);
- контроль та оцінювання активності роботи слухача під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій (презентації).

При вивченні кожного змістовного модуля проводиться поточний контроль. Критерії та методи оцінювання студентів зображено у таблиці.

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Тестування (на практичному занятті)	Виставляється здобувачу вищої освіти за правильну відповідь на одне тестове питання.	1
Групова дискусія (під час лекційних та практичних занять)	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє грамотно інтерпретувати одержані результати; продемонстрував знання фахової літератури, передбачені на рівні творчого використання.	5
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання продемонстрував повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустився окремих несуттєвих помилок	4-2
Робота над теоретичними завданнями, із застосуванням сучасних інформаційних технологій (презентації).	Виставляється здобувачу вищої освіти, який на високому рівні провів аналітичні дослідження та презентував їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій, продемонстрував здатність застосовувати знання на практиці. Аналітично обґрунтував власну думку.	5
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який не досить обширно провів аналітичні дослідження (використав менше 3-х інформаційних джерел) та презентував їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Обґрунтував власну думку, проте припускався певних помилок посилаючись на теоретичні матеріали лекції	4-3
	Виставляється здобувачу вищої освіти, який «сухо» провів аналітичні дослідження (використав 1-не інформаційне джерело (інтернет-джерело або лише матеріали лекції) та презентував їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій. Не зміг обґрунтувати власну думку, припускався помилок посилаючись	2-1

на теоретичні матеріали лекції.

Під час складання іспиту здобувач може отримати 30 балів. Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни за семестр складає 70 бали на практичних заняттях.

Екзамен проводиться в письмовій формі. Під час очного навчання студент отримує 2 теоретико-практичних питання від викладача (кожне по 15 балів). Питання формуються окремо для кожного студента з урахуванням його індивідуальної траєкторії вивчення освітнього компонента.

Наприклад: 1.Охарактеризуйте розвиток місцин ночівлі паломників в середньовічній Європі. 2. Назвіть причину появи мережевих готелів у другій половині ХХ ст .

Бали	Критерії оцінювання відповіді
15-10	Відповідь студента: <ul style="list-style-type: none"> - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
9-5	Студент дав досить змістовну відповідь на поставлене питання, але відповідь містить наступні недоліки: <ul style="list-style-type: none"> - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, яка не відноситься до змісту екзаменаційного питання;
4-1	Студент дав відповідь на поставлене питання, однак допустив суттєві помилки як змістовного характеру, так і при оформленні відповіді на питання, а саме: <ul style="list-style-type: none"> - зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання;
0	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною.

Під час дистанційного навчання студенту пропонується виконання тестових завдань за весь курс навчання в системі дистанційного навчання університету.

Поточне тестування та самостійна робота							екзамен	Сума
Змістовий модуль №3				Змістовий модуль № 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	30	100
10	10	10	10	10	10	10		

T1, 12 ... T7 – теми змістових модулів.

Під час дистанційного навчання студенту пропонується виконання тестових завдань за весь курс навчання в системі дистанційного навчання університету.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть додатково враховуватись такі види активностей здобувача (неформальна освіта) за умов підтвердження результатів (сертифікат з

зазначення обсягу кредитів, сертифікат участі, грамота учасника конференції, сертифікат за призове місце у конкурсі тощо):

– проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus, ВУМонлайн тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

– участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем ресторанної галузі (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом; збірником тез тощо);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з ресторанного господарства (в розробці анкетних форм, проведенні опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

9. Інформаційне забезпечення курсу

1. Лиман С.І., Парфіненко А.Ю., Посохов І.С. Історія туризму: навчальний посібник. Суми: ПФ «Видавництво “Українська книга”», 2019. 372 с.

2. Островська Г. Й. Особливості розвитку готельно-ресторанної справи: кухні народів світу: навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. 268 с.

3. Русавська В. А. Гостинність в українській традиції: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 280 с.

4. Wayan Edi Arsawan; Koval, Viktor; Ni Putu Santi Suryantini; Polyezhayev, Yuriy. Shifting consumers' sustainable behavior in the hospitality industry [Electronic resource] Second International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2021). Kryvyi Rih, Ukraine, May 19-21, 2021 E3S Web of Conferences. 2021. Volume 280. Article 00001.DOI:10.1051/e3sconf/202128002001

6. Інформаційний розділ в Internet про готелі та готельні мережі. URL: www.hotels.net

7. Tourism Teacher URL: <https://tourismteacher.com/the-history-of-the-hotel-industry-understanding-tourism/>

10. Політика курсу

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Специфіка курсу здебільшого передбачає акцент на розумінні підходів і принципів, ніж запам'ятовування визначень. Кожен здобувач повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Національного університету «Запорізька політехніка», Статуту і Правил внутрішнього розпорядку Національного університету «Запорізька політехніка». Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу здобувач зобов'язаний:

– не запізнюватися на заняття;

– не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;

– самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття;

– системно і регулярно працювати з навчальною і науковою літературою;

– конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх заняттях;

– брати активну участь у навчальному процесі;

– своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;

– відключити мобільний телефон під час занять;

– бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;

– брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, підсумковий контроль);

– будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність в Національному університеті «Запорізька політехніка».

Здобувач успішно навчається, якщо послідовно набирає кредити, необхідні для здобуття ступеня бакалавр. Для цього потрібно, щоб накопичувальний бал був не нижче, ніж 60 балів за

даним курсом. Якщо накопичувальний бал нижче 60 балів, здобувач вважається неуспішним і може бути відрахований відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (у новій редакції)».

Передбачено перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті за умов підтвердження результатів (сертифікат з зазначення обсягу кредитів, сертифікат участі, грамота учасника конференції, сертифікат за призове місце у конкурсі тощо). Передбачається перезарахування результатів навчання у разі, якщо здобувач прослухав аналогічний курс (або його частину) у будь-якому університеті України або Європи, був учасником міжнародних проектів, був слухачем курсів на дистанційних платформах Coursera, Prometheus, ВУМонлайн тощо.